

Jaarverslag Rekenkamercommissie 2015

Voorwoord

Een jaarverslag roept bij mij altijd onbewust de vraag op: hoe kijk ik terug op het betreffende jaar? Voor mij zijn er drie opvallende punten waar ik regelmatig aan terug denk:

- Eindrapporten: één onderzoek is door middel van een brief gerapporteerd namelijk 'Verbonden partijen'. Dit jaar is geen onderzoek via een rapport opgeleverd. Dat betekent niet dat er niets is onderzocht. Meer dan anders zijn diverse onderzoeken tegelijkertijd in uitvoering. Gevolg zal zijn dat in 2016 juist meer dan ooit zal worden gerapporteerd. Tenminste van drie onderzoeken worden eindrapporten verwacht;
- Ledenraadpleging NVRR (Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies). Vanwege het voornemen van minister Plasterk om enkele zaken op het gebied van rekenkamers en rekenkamercommissies te gaan veranderen heeft de brancheorganisatie enkele vergaderingen aan dit onderwerp gewijd. Twee vergaderingen daarvan heb ik bijgewoond. In een apart hoofdstuk zal ik daar wat nader op in gaan. Ik kan u wel verklappen dat ik een derde vergadering aan mij voorbij heb laten gaan. En dat ligt niet het bestuur van de NVRR maar aan sommige leden waardoor een niet bepaald vruchtbare sfeer voor een vergadering ontstond;
- Permar. Het onderzoek naar Permar is dit jaar in opdracht van de gezamenlijke gemeenteraden uitgevoerd. En hoewel de rekenkamercommissie hier geen bemoeienis mee heeft gehad, heeft zij dit onderzoek met grote belangstelling gevolgd. De aanleiding hiervoor is natuurlijk de eerdere eigen poging om met andere rekenkamercommissies een gezamenlijk onderzoek hier naar uit te voeren.

Op het gebied van onderzoek en landelijke ontwikkelingen is dus in 2015 niet stilgestaan. In 2016 zal de minister met zijn definitieve voorstellen komen.

Naar mijn mening toont het onderzoek naar Permar uitgevoerd door Beerenschot nut en noodzaak om gemeenteraden met onderzoeken bij te staan. Wat onze eigen rol daarbij is geweest in 2015: zaaien om in 2016 te kunnen oogsten.

Daan Nijland
Voorzitter rekenkamercommissie

Samenstelling en organisatie

De rekenkamercommissie versterkt de controlerende taak van de gemeenteraad. In de gemeente Renkum bestaat de rkc uit 3 externe leden. Dit zijn Daan Nijland (voorzitter), Michael Rol en Berber Lettinga.

De rkc komt minimaal één keer per maand bij elkaar in het gemeentehuis. Er wordt vergaderd volgens een agenda die de voorzitter in overleg met de griffie samenstelt. Vaste agendapunten zijn o.a. actualiteiten uit de gemeente, stand van zaken ten aanzien van de lopende onderzoeken en de ingekomen stukken. Van elke vergadering wordt een (niet openbaar) verslag gemaakt.

De leden van de rkc zoeken bij elk onderzoek naar de beste wijze van samenwerking en een bijpassende taakverdeling. Bij elk onderzoek zijn in ieder geval twee leden betrokken.

Afstemming Rekeningcommissie

Met de rekeningcommissie heeft in 2015 twee keer afstemming plaatsgevonden. De eerste keer eind juni om de stand van zaken door te nemen. De tweede keer eind november. Dit betrof het zogenaamde 'afstemmingsoverleg' met aanvullend daarbij aanwezig de auditor en de accountant. Het overleg met de rekeningcommissie wordt door de rekenkamercommissie ervaren als 'nuttig', 'opbouwend' en 'respectvol'.

Andere jaren werd een longlist met potentiële onderzoeksobjecten besproken in een vergadering met de rekeningcommissies. Dit jaar heeft deze afstemming om agendatechnische redenen per e-mail plaatsgevonden. Vanwege het ontbreken van wisselwerking en dus het ontbreken van een meer integraal beeld heeft deze procesgang voor de rekenkamercommissie niet de voorkeur. Gezien de problematiek met de volle agenda's van alle deelnemers heeft het de voorkeur van de rekenkamercommissie om twee afstemmingsmomenten vroegtijdig in te plannen.

Ambtelijke ondersteuning

De rekenkamercommissie is blij met structuur zoals deze in de gemeente Renkum geldt: de griffie levert de ambtelijke ondersteuning voor de rekenkamercommissie. Deze manier van organiseren geeft de rekenkamercommissie een goede toegang tot zowel de raad als de ambtelijke organisatie. Daarnaast spelen natuurlijk de kwaliteit die wordt geleverd en de persoonlijke contacten. Ook hierover is de Rekenkamercommissie positief.

Sinds 2013 is de ambtelijke ondersteuning vanuit de griffie vanwege bezuinigingen gehalveerd. Op verschillende manieren wordt dit gemerkt. De agenda van de griffie is vol en de rkc heeft met een claim van slechts vier uur per week niet de hoogste prioriteit. Hierdoor worden bepaalde zaken later opgepakt dan bedoeld hetgeen vertragingen oplevert.

Vooruitblik

Verwachtingen 2016

In 2017 zou 2016 zo maar bestempeld kunnen worden als een 'productief' jaar. Bedoeld wordt dan het aantal onderzoeken waarover is gerapporteerd. Nu reeds bevinden zich diverse onderzoeken in de eindfase. Daarnaast is de rekenkamercommissie eind 2015 begonnen met een tweetal onderzoeken van het programma van datzelfde jaar. Of deze ook in 2016 tot een einde gebracht gaan worden is nog niet met zekerheid te zeggen.

Daarnaast is de NVRR (de branchevereniging van rekenkamercommissies) bezig, samen met de Algemene Rekenkamer, om een landelijk onderzoek op te zetten waar alle rekenkamercommissies aan mee zouden kunnen doen met een beperkte inspanning. Dit onderzoek zou gaan over jeugdzorg. Wij hebben interesse getoond in dit onderzoek. Op dit moment is hier verder nog niets over bekend.

Op uitnodiging van de rekenkamercommissie van de gemeente Wageningen gaan we het gesprek aan over samenwerking met Ede en Wageningen in een onderzoek 'decentralisatie'. Het eerste verkennende overleg heeft plaatsgevonden. Hierover zijn nog geen conclusies te trekken. Maar de rkc staat altijd open voor samenwerking. Afhankelijk van de opzet van het onderzoek zullen we bepalen of tot samenwerking in dit onderzoek wordt overgegaan.

De diversiteit is daarmee groot zowel wat betreft aantal als inhoud van de onderzoeken.

Op landelijk niveau zal minister Plasterk komen met richtlijnen en mogelijk wettelijke aanpassingen waar het gaat om de rekenkamerfunctie. Het is de vraag welke van de denklijnen die eerder in een brief van de minister zijn verwoord ook definitief worden overgenomen. Als het gaat om de inrichting van de rekenkamerfunctie voldoet de gemeente Renkum al aan de gedachte die de minister eerder heeft verwoord. Andere onderwerpen die mogelijk in zijn brief aan bod komen: kwaliteitsborging en zittingstermijnen.

Bezoeken fracties

Het bezoeken van fracties staat niet ieder jaar geagendeerd. Dat heeft ondermeer te maken met de mening van fracties zelf: een jaarlijkse afstemming wordt door sommigen wat veel gevonden. Daarbij weet men de rkc te vinden. Er is voldoende gelegenheid om elkaar te ontmoeten of aan te spreken. Wat dat laatste betreft: dat signaal wordt als positief beschouwd. Daar wordt ook bewust tijd in gestoken. Bijvoorbeeld door commissievergaderingen en/of raadsvergaderingen bij te wonen.

Naar aanleiding van reacties ter voorbereiding op het jaarprogramma 2016 hebben wij besloten om elk jaar het initiatief tot een overleg met de fracties te nemen. Het is dan aan de fracties zelf om deze uitnodiging voor uitwisseling aan te nemen. Om deze input te gebruiken in de voorbereiding op het jaarprogramma heeft de periode september-november daarvoor onze voorkeur.

Ledenraadpleging NVRR

De NVRR heeft als branche organisatie haar contacten in Den Haag. Deze worden ook gebruikt om haar standpunt over voornemens vanuit de politiek te verwoorden. Elk bestuur heeft, naast het vertegenwoordigen van leden, ook een eigen verantwoordelijkheid: het is bijna niet mogelijk om vooraf over alles je leden te raadplegen.

Voordat een definitief schrijven van de minister verscheen, heeft het bestuur al voorzichtig wat signalen in Den Haag afgegeven. Vervolgens heeft het bestuur, nadat er steeds meer bekend werd in welke richting de minister dacht, ledenraadplegingen georganiseerd. Eerst wat meer informeel (te kort van te voren aangekondigd waardoor het geen formele ledenvergadering genoemd mocht worden) en later een formele ledenraadpleging. De voorzitter van de rekenkamercommissie van de gemeente Renkum is bij deze beide bijeenkomsten aanwezig geweest.

Tijdens de officiële ledenvergadering, maar ook vooraf, was er behoorlijk wat inbreng van leden over vermeende standpunten van het bestuur. Veel gedoe en een niet prettige sfeer voordat uiteindelijk de procesgang van de vergadering was vastgesteld. Waarbij ook de persoon van de voorzitter in het geding was: hij zou deze vergadering niet mogen voorzitten omdat hij eerder zijn mening had gegeven en dus niet meer onpartijdig of zelfs geloofwaardig zou zijn. Wat is het grote pijnpunt van deze leden? De vertegenwoordiging van raadsleden in rekenkamercommissies. De minister neigt er naar deze vorm af te schaffen. Het bestuur van de NVRR heeft aangegeven, voordat ledenraadpleging had plaatsgevonden, deze denkrichting begrijpelijk te vinden op weg naar meer professionalisering. Dat is ook overeenkomstig scheidingen van rollen en verantwoordelijkheden die elders op professioneel gebied zijn doorgevoerd: de slager mag niet zijn eigen vlees keuren. De tegenstanders van dit standpunt, zij die vinden dat raadsleden wel in een rekenkamercommissie zitting moeten kunnen nemen, menen dat in een groot aantal raden daarmee het draagvlak voor een rekenkamercommissie komt te vervallen.

Overzicht onderzoeken

Op de scheidslijn van de jaren 2014 en 2015 stuurden wij een raadsbrief over ons onderzoek naar 'Verbonden partijen'. Aanvullend op het beleid in de nota Intergemeentelijke Samenwerking Georganiseerd geeft het onderzoek aandachtspunten die relevant kunnen zijn bij het invullen van de toezichthoudende en controlerende rol. De relevantie daarvan werd weer eens geïllustreerd in het externe onderzoek naar Permar. Eerder poogden de rekenkamercommissies van betrokken gemeenten gezamenlijk onderzoek te doen. Dat bleek om meerdere redenen niet haalbaar. Met het externe onderzoek naar Permar is voor de raad (en andere betrokkenen) wel een waardevol inzicht gegeven in het functioneren van samenwerkingsorganisaties en vooral in de manier waarop toezicht effectiever kan.

Gemeenten hebben als het ware te maken met een 'puzzel' van de diverse manieren van intergemeentelijk samenwerken. Gemakshalve te duiden als van groot & formeel tot klein & praktisch. Om nog een puzzelstukje in die reeks te leggen, onderzocht de rekenkamercommissie een onderdeel van de G5-samenwerking; het Intergemeentelijk Subsidiebureau. Gelijktijdig met het opstellen van dit jaarverslag, wordt de laatste hand gelegd aan de rapportage daarover. Daarmee hopen we de raad weer wat meer zicht te geven om vormen van intergemeentelijk samenwerken en de leerpunten daarbij.

Een heel ander soort onderzoek in 2015 was 'Wordt vervolgd'; een onderzoek naar de opvolging van aanbevelingen uit de rekenkameronderzoeken. Onderzocht zijn alle onderzoeken uit de periode 2010-2014. Daarvoor zijn zowel ambtenaren en bestuurders, als raadsleden geïnterviewd. Dergelijk onderzoek is gebruikelijk in 'rekenkamerland'. Hoewel men zulk onderzoek kan associëren met controle, heeft het meerdere functies. Het geeft uiteraard informatie over de opvolging van aanbevelingen, en daarnaast kan het oudere onderzoeken weer eens onder de aandacht brengen. Grote meerwaarde is echter de reflectie op het proces richting de raad waarmee de onderzoeken worden opgeleverd en geagendeerd, vooral ook de manier waarop de rekenkamercommissie daaraan kan bijdragen. Inhoudelijk is het onderzoek in 2015 afgerond, begin 2016 beschikbaar voor de raad.

In het onderzoek naar 3B4 is op verschillende momenten met de rekeningcommissie gesproken, afgewisseld met aanpassingen in de concept rapportage. Er is veel informatie en juist daarom is de grootste opgave voor de rekenkamercommissie het vinden van de voor de raad meest relevante aspecten. In 2015 zijn daarom de accenten verlegd naar de aspecten van: projectmanagement; opdrachten aan externen; consistentie van beleid. De rekenkamercommissie beaamt zich naast de inhoud op een effectieve manier om de uitkomsten aan de raad voor te leggen.

Op de rol voor 2015 stond nog het onderzoek naar het Economisch vestigingsklimaat van de gemeente Renkum. Daarvoor is een vooronderzoek in gang gezet. Doel is het onderwerp in een startnotitie af te bakenen en de vraagstelling aan te scherpen. De uitdagingen zijn het onderzoek af te stemmen op elders lopende beleidsevaluatie of -ontwikkeling en de werkwijze in omvang beheersbaar te houden.

Ook ten aanzien van het ICT-beleid wordt momenteel geïnterpreteerd op welke wijze onderzoek door de rekenkamercommissie een meerwaarde voor de raad en andere betrokkenen kan opleveren. ICT of informatiebeleid kent vele mogelijke invalshoeken. Het is belangrijk een relevante invalshoek te kiezen, waarvoor ook voldoende en toegankelijk onderzoeksmateriaal beschikbaar is. Eind 2015 zijn we zulke mogelijkheden middels gesprekken met betrokkenen gaan verkennen.

Ervaringen van Berber

Het belooft een pittig stukje te worden over digitale transparantie.

De aanleiding was een stille klage over de gemeentelijke website van Renkum, tijdens het onderzoek naar de doorwerking van de rapporten van de rekenkamercommissie. We hadden een vrij eenvoudige vraag voor het digitale archief, namelijk of in beleidsdocumenten en vergaderstukken werd gerefereerd aan onze onderzoeksrapporten. Via het Raadsinformatiesysteem, met het daaraan gekoppelde Archiefweb, kwamen we echter regelmatig in een digitaal oerwoud terecht. Bij invoer van bijvoorbeeld het onderwerp 'Dorpsplatforms' op de zoekstring van Archiefweb, werden maar liefst 26157 resultaten verkregen, verdeeld over 1308 pagina's. Met de zoekwoorden Meerjarenbeleidsplan of Handhaving werd het resultaat niet minder overweldigend. Zelfs voor een onderzoeker die de mogelijke resultaten enigszins open wil laten, was te veel van het goede.

Ook de zoekstring bovenaan de pagina helpt een onderzoeker weinig verder. Invoer van het woord Dorpsplatforms levert weliswaar het behapbare aantal van 6 hits op, maar wel heel bijzondere. Wat te denken van de koppeling van Dorpsplatforms aan het Meerjarenuitvoeringsprogramma uit 2011 of het Bijlagenrapport bij de Kadernota Sport? Het is jammer dat dit zoeken niet leidt naar de raadsvergaderingen over het rapport van de Rekenkamercommissie over Dorpsplatforms.

Dus toen er nog vrije ruimte over was in het jaarverslag van de rekenkamercommissie, was de keuze snel gemaakt. Op de barricaden, voor een betere zoekmachine! Alsof het echter zo moest zijn. Bij het schrijven van dit stukje stuitte we bij toeval op een veel betere zoekmachine binnen de gemeentelijke website. Enigszins verborgen onder het tabblad gemeenteraad/commissie en bij doorklikken op 'Raadsinformatie en Live-uitzendingen' is een pagina Renkum.Gemeenteplossingen.nl¹. Op deze pagina leveren zoekwoorden wél relevante en een overzichtelijk aantal resultaten op. Zo leverde het woord Dorpsplatforms 15 resultaten op, waaronder de Raadsbrief over Dorpsplatforms en de vergaderstukken over het onderzoeksrapport van de Rekenkamercommissie. Het lijkt erop dat de rekenkamercommissie in 2016 een mooi hulpmiddel voor onderzoek heeft; fijn. Hopelijk weten meer mensen deze zoekpagina te vinden?

1. Inmiddels is dit raad.renkum.nl

Financiën, budget, begroting, uitgaven

Bij het opstellen van de begroting voor 2015 is uitgegaan van een budget van € 40.000,-. Daar is in de loop van 2015 € 8.000,- aan toegevoegd om de participatie van de gemeente Renkum in het onderzoek naar de Permar te financieren. De kosten van de Rkc zijn in 2015 binnen het budget gebleven.

Kostensoort	Omschrijving	Budget	Uitgaven 2015
Lidmaatschappen	Lidmaatschap NVRR	€ 330	€ 330
Representatie	diverse posten	€ 100	€ 212,83
Catering	diverse posten	€ 100	
Diensten, reiskosten vergoedingen externe leden	totaal	€ 8500	€ 27.014,-
Overige		€ 100	
Opleiding, training		€ 3370	
Ambtelijk secretariaat	ambtelijk secretariaat	€ 10.000	€ 10.745,94
Inhuur expertise		€ 17.500	
Extra budget tbv onderzoek Permar		€ 8.000	€ 6.502,50
Totaal		€ 48.000	€ 44.805,27
Restant			€ 3194,73
Restant minus Permarbudget			€ 1697,23

Deze cijfers dateren van 26 maart 2016. Er kunnen kleine verschillen optreden door het moment van declareren van kosten en het boeken ervan. Dit overzicht is dan ook bedoeld om een globaal inzicht te geven.

Vergoeding leden

In 2015 is door de 3 leden van de rekenkamercommissie gezamenlijk € 27.664,90 (ex btw) gedeclareerd. Dit bestond uit € 27.014,- aan onderzoeks- en vergaderkosten en € 650,90 aan reiskosten.

Alle leden van de rkc waren aanwezig bij de 11 vergaderingen in 2015. Gezamenlijk is voor vergaderen € 5.512,- gedeclareerd.

De meeste onderzoeksuren zijn in 2015 gemaakt door Daan Nijland, te weten 104,5. Deze uren zijn voornamelijk besteed aan de onderzoeken naar 3B4 en naar de opvolging van aanbevelingen. Berber Lettinga heeft 78 onderzoeksuren gedeclareerd. Haar grootste tijdsbesteding zat in het onderzoek naar de opvolging van aanbevelingen.

Michael Rol heeft 47,5 uren kunnen besteden aan het doen van onderzoek, met name voor het onderzoek naar Intergemeentelijke samenwerking.

Per onderzoek levert dit het volgende overzicht op:

	Totaal
Onderzoek Mfc 3B4	€ 5.838
Onderzoek Verbonden Partijen	€ 252,-
Onderzoek Opvolging Aanbevelingen	€ 8.694,-
Onderzoek Intergemeentelijke samenwerking	€ 4.158,-
Onderzoek ICT	€ 210,-
Totaal onderzoeken	€ 19.152,-
Vergaderingen	€ 5.512,-
Overig	€ 2.350,-
Totaal	€ 27.014,-

Rekenkamercommissie

gemeente Renkum